

Socialdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:55)

Utifrån de intressen som jag har att bevaka för Åklagarmyndigheten ställer jag mig positiv till förslaget.

Härutöver lämnas följande synpunkter och påpekanden.

8.1 Målområde 1: Nationell styrning, organisering, samordning och uppföljning

Jag ställer mig positiv till förslaget att inrätta ett nationellt sekretariat med särskilt fokus på frågor som rör den nationella strategin. Vad gäller skyldigheten att lämna lägesrapporter konstateras att det inom Åklagarmyndigheten redan nu förekommer en omfattande uppföljning på området.

8.2 Målområde 2: Kunskap, kompetens och forskning

Målområdet är centralt och en förutsättning för en god utveckling av arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Det konstateras att området sedan flera år tillbaka är prioriterat inom Åklagarmyndigheten.

8.4 Målområde 4: Ett proaktivt, likvärdigt och samordnat rättsväsende

Kontaktförbudsinstitutet fyller en betydelsefull funktion i det våldsförebyggande arbete som bedrivs i samhället, men det kan samtidigt ligga en fara i att överskatta ett kontaktförbuds förebyggande och skyddande effekt, framförallt mot grova våldsbrott.

Utredningen har uppmärksammat de geografiska skillnader i andelen meddelade kontaktförbud som finns i landet och förefaller förutsätta att det rör sig om osakliga skillnader. Frågan följdes upp i den tillsyn av handläggningen av kontaktförbudsärenden som Utvecklingscentrum Göteborg genomförde under 2012 (Tillsynsrapport 2013:4). Rapporten bekräftade dock inte hypotesen om osakliga skillnader. Det gick dock inte att dra några säkra sakliga slutsatser om anledningen till de geografiska skillnaderna.

Utvecklingscentrum Göteborg har därefter granskat samtliga beslut i domstol avseende prövning av åklagares beslut i kontaktförbudsärenden under en två-årsperiod. Genomgången visar att domstolarna i 83 % av ärendena delar åklagarens bedömning. Med förbehåll för att det är ett litet antal domstolsprövningar, finns det inte heller i det här granskade materialet något som ger stöd för påståendet att skillnaderna har sin grund i ett geografiskt lotteri (se RättsPM 2015:3, Domstolarnas prövning av åklagarbeslut i kontaktförbudsärenden, Rapport över granskning av samtliga ärenden under perioden 2011-1001—2013-09-30).

Några säkra slutsatser om vad de geografiska skillnaderna beror på är alltså inte möjliga att dra. Utfallet i kontaktförbudsärenden har sin grund i bedömningar av risk och proportionalitet vilka i det enskilda fallet kan utfalla olika utan att bedömningarna för den skull kan sägas vara felaktiga. Möjligen har kvalitén och fylligheten av kontaktförbudsansökningarna betydelse, liksom frågan om hur aktivt och framför allt på vilket sätt Polisen informerar om kontaktförbud. Det senare är dock något som ligger utanför Åklagarmyndighetens mandat att granska. Det finns för övrigt inom Polisen ett utmärkt material i form av riktlinjer för kontaktförbud som, om det följs, borgar för hög kvalitet i Polisens handläggning.

Vad gäller användandet av riskbedömningsinstrument inom Polisen finns anledning att uppmärksamma en utvärdering som Rikspolisstyrelsen låtit genomföra (Rikspolisstyrelsens utvärderingsfunktion, Rapport 2014:7, Riskanalys i polisverksamhet – fungerar det?). Utvärderingen visar bl.a. att få ärenden som anmäls blir föremål för en strukturerad bedömning, att många bedömningar baseras på osäker eller bristfällig information samt att träffsäkerheten i hot- och riskbedömningar är låg. Det kan således, sett utifrån hur instrumenten tillämpas för närvarande, utgöra en fara att ha en övertro på sådana instrument.

Såvitt avser det prioriterade delmålet att rättsväsendets förmåga att upptäcka, bedöma och förebygga våld ska stärkas inom samtliga rättsområden bör det påpekas att förebyggande arbete primärt inte ingår i Åklagarmyndighetens uppdrag. Vad vidare gäller delmålet avseende utökad samordning och samverkan mellan olika aktörer välkomnar jag en utveckling mot förbättrad samordning och utökad samverkan. Det hade emellertid varit önskvärt med en närmare redogörelse för och klargörande av vad dessa delmål närmare tar sikte på och hur de ska genomföras.

Det är enligt min uppfattning oklart vad som åsyftas med att det krävs kortare väntetider till åklagare. Om det som åsyftas är den kritik som tidigare framförts gällande långa väntetider för polisen att under jourtid etablera kontakt med en åklagare, har dessa problem uppmärksammats och åtgärdats av Åklagarmyndigheten.

Vad slutligen gäller faktorer för uppföljning konstateras att Åklagarmyndigheten redan nu tillämpar flera av de förslag till uppföljning som föreslås.

I detta ärende har vice riksåklagaren Kerstin Skarp beslutat. I ärendets handläggning har också överåklagare Marianne Ny deltagit. Kammaråklagare Gabriella Lundh har varit föredragande.

Kerstin Skarp
Vice riksåklagare

Gabriella Lundh
Föredragande